

Lessuggesties bij: Blauwe Plekken

Over het boek

Judith probeert het haar moeder zoveel mogelijk naar de zin te maken, maar toch wordt die vaak boos. Dan slaat ze Judith, soms zo erg dat ze onder de blauwe plekken zit. Op school durft Judith niets te vertellen, tot ze bevriend raakt met haar klasgenootje Michiel. Bij hem thuis ziet ze dat het ook anders kan.

Over de schrijfster

Anke de Vries (1936) debuteerde in 1972 met *De vleugels van Wouter Pannekoek*. Sindsdien schreef ze een groot aantal boeken voor verschillende leeftijden, waaronder *Belledonne kamer 16*, *Het geheim van Mories Besjoer* (Zilveren Griffel 1976) en het Kinderboekenweekgeschenk in 1993, *Fausto Koppie*. Voor uitgeverij Zwijsen maakte ze boeken voor kinderen die net kunnen lezen, en lesboekjes. Veruit haar bekendste boek is *Blauwe plekken*, dat sinds de verschijning in 1992 nog altijd door veel kinderen gelezen wordt. Haar laatste jeugdroman, *De rode handschoen*, verscheen in 2000. In 2008 verscheen het prentenboek *Raf*, geïllustreerd door Charlotte Dematons. Haar werk is in meer dan tien talen verschenen.

De boeken van Anke de Vries zijn in twee soorten onder te verdelen: de verhalen die zich in Nederland afspelen en de verhalen die zich in Frankrijk afspelen. Haar Nederlandse jeugdboeken gaan over serieuze onderwerpen als mishandeling, discriminatie, criminaliteit en vluchtelingen. In de boeken die zich in Frankrijk afspelen spelen detective-achtige elementen en het verleden een rol.

Anke de Vries woont met haar man in Frankrijk. Ze houdt zich bezig met het maken van collages.

Meer informatie: www.lemniscaat.nl

De lessuggesties passen bij de volgende vakken: Aardrijkskunde, algemene vorming, Engels, geschiedenis, koken, maatschappijleer, mentorles, muziek, Nederlands,

Thema's: angst, dyslexie, geheim, kindermishandeling, onmacht, verdriet, vriendschap

Lessuggesties

Doelgroep: *'Blauwe Plekken'* is geschikt voor 11+. Onderstaande opdrachten zijn bedoeld voor leerlingen van groep 8 van het basisonderwijs tot klas 3 van het voortgezet onderwijs.

Tijdsinvestering: Afhankelijk van de gekozen opdrachten variërend van een half lesuur tot meerdere uren.

Uitvoering: Klassikale of individuele start, vervolginvulling zowel individueel als in groepjes mogelijk.

Introductie

Houd er rekening mee dat het onderwerp van dit boek, kindermishandeling, gevoelig kan liggen bij een aantal leerlingen. Pas de introductie daar eventueel op aan.

- U kunt dit boek introduceren door de leerlingen een perfecte dag te laten beschrijven. Laat ze in detail opschrijven hoe die dag eruit ziet: wat gebeurt er 's ochtends, 's middags en 's avonds? Wie zijn er die dag aanwezig? Waar gaan ze heen? Wat gaan ze doen?
- Vraag daarna aan de leerlingen hoe elk onderdeel van die perfecte dag verpest kan worden. Denk aan: regen of wespen tijdens een gezellige barbecue, een scheur of vlek in je kleren, of een vervelend broertje of zusje dat je maar niet met rust wil laten terwijl jij gezellig met je vriend(inn)en een film aan het kijken bent.
- Vertel daarna dat het leven van de hoofdpersoon in het boek *Blauwe Plekken* van Anke de Vries, Judith, bijna elke dag verpest wordt omdat haar moeder haar vaak bont en blauw slaat. Judith krijgt overal de schuld van en moet dat altijd bekopen met een pak slaag, ook al heeft ze niks gedaan. Judith doet erg haar best om het haar moeder naar de zin te maken, maar het helpt allemaal niks. Ze durft ook aan niemand te vertellen wat er thuis gebeurt. Als klasgenoten of haar leraar zien dat ze blauwe plekken heeft dan zegt ze dat dat komt omdat ze van een trap is gevallen of dat een groep jongens haar in elkaar heeft geslagen.
- Begin een klassengesprek door de leerlingen waarom ze denken dat Judith niet durft te vertellen dat ze door haar moeder wordt geslagen. Hoe is het om met zo'n geheim te leven?
- U kunt ook een leerling die het boek heeft gelezen een korte presentatie over het boek laten geven.
- Op de site van [Lemniscaat](#) staat ook een aantal fragmenten van het boek met bijbehorende vragen. U kunt deze als alternatieve introductie gebruiken.

Uitvoering

Maak een keuze uit de onderstaande lessuggesties en leid deze in bij de leerlingen.

De moeilijkheidsgraad van de lessuggesties wordt aangeduid met de volgende symbolen:

eenvoudig

gemiddeld

moeilijk

Suggestie 1: Leesverslag

Lees het hele boek *Blauwe Plekken* en maak er een leesverslag van. In bijlage 1 vind je een format voor een leesverslag. Overleg met je docent/e of deze lijst voldoet aan de eisen die zij/hij stelt aan een leesverslag.

Suggestie 2: Kindermishandeling

Kindermishandeling is helaas een realiteit voor veel kinderen. Maar wat valt er onder kindermishandeling? Valt een tik op je vingers daaronder of een flinke dosis strafwerk van je leraar?

Opdracht:

Maak een muurkrant over het thema kindermishandeling. Wat is kindermishandeling? Welke vormen van kindermishandeling zijn er? Welke instanties zijn er om slachtoffers van kindermishandeling te helpen? Wat zegt de Nederlandse wetgeving over kindermishandeling? Hoeveel slachtoffers zijn er per jaar in Nederland?

Op [deze site](#) kun je zien hoe je een muurkrant kunt maken.

Suggestie 3: Stop!

Er worden nog te veel kinderen in Nederland het slachtoffer van kindermishandeling. Veel kinderen durven er niet met iemand over te praten omdat ze bang zijn dat ze daar dan weer voor gestraft worden. Soms vermoeden volwassenen wel eens dat er iets aan de hand is, maar die weten dan niet zo goed wat ze moeten doen. Het is dus belangrijk dat kinderen weten waar en bij wie ze terecht kunnen als ze het slachtoffer zijn van kindermishandeling. Ook volwassenen moeten weten bij welke instantie ze kunnen melden als ze denken dat een kind slachtoffer is van kindermishandeling.

Opdracht:

Maak een poster waarop je aangeeft dat kindermishandeling moet stoppen. Je poster moet een pakkende slogan hebben en een toepasselijke afbeelding. Er moet ook een klein beetje informatie over kindermishandeling op de poster staan en er moet een telefoonnummer, e-mailadres of website opstaan zodat mensen weten waar ze kindermishandeling kunnen melden.

Suggestie 4: Dyslexie

Michiel is dyslectisch en heeft daarom moeite met lezen. Misschien zitten er bij jou in de klas ook wel kinderen met dyslexie. Als je zelf niet dyslectisch bent dat is het lastig om te bedenken hoe het is om wel dyslectisch te zijn.

Opdracht:

Hoe lastig het is om dyslectisch te zijn kun je ervaren door [dit spel](#) te spelen en [dit artikel](#) te lezen (als je op het knopje 'aan' drukt dan lees je zoals iemand met dyslexie). Schrijf na afloop een kort verslagje van wat je ervan vond: wat was moeilijk, wat viel mee? Hoe zou je het vinden als je alles zo moest lezen?

Als je zelf dyslectisch bent hoef je deze opdracht niet te doen.

Suggestie 5: Washington, D.C.

Michiel heeft een tijd in de Verenigde Staten gewoond met zijn vader. Ze hebben op verschillende plekken gewoond, bijvoorbeeld in Washington, de hoofdstad van de VS. De Amerikanen zeggen altijd Washington, D.C. om zo de stad niet te verwarren met de staat Washington (die helemaal aan de andere kant van het land ligt). Wat weet jij eigenlijk van de stad Washington? Waar staan de letters D.C. eigenlijk voor? En in welke staat ligt het eigenlijk?

Opdracht: *(Deze opdracht is zeer geschikt om tijdens de Engelse lessen uit te voeren.)*

Je bent ingehuurd als stadsgids van Washington D.C. Je leidt groepen toeristen langs 10 interessante bezienswaardigheden in die stad. Als je wilt mag je jouw toer een thema geven. De toeristen willen uiteraard het Witte Huis zien, dus dat moet zeker een plek krijgen in je toer. Je mag ook zelf verzinnen hoe je je groep door Washington verplaatst: bijvoorbeeld lopend, fietsend, met de metro of met een Segway.

Verander het klaslokaal in de Amerikaanse hoofdstad door er afbeeldingen van de bezienswaardigheden op te hangen. Je leidt je klasgenoten (de toeristen) langs elke plek en vertelt er iets interessants over. Probeer de algemene informatie zo kort mogelijk te houden en je vooral te richten op de interessante, bijzondere details die niet iedereen al weet. Praat je route ook een beetje aan elkaar, zodat je tussen de bezienswaardigheden door ook nog wat feitjes geeft over de stad en haar geschiedenis.

Suggestie 6: Taart

Judiths moeder heeft een slagroomtaart gekocht om goed te maken dat ze Judith weer eens heeft geslagen. De volgende dag komt Michiel langs en hij krijgt ook stuk taart:

‘Mmmm... met slagroom. Bij tante Elly moet alles gezond, weet je. Als zij een appeltaart bakt, walmen de vitaminen je al tegemoet. De appels moeten ook nog onbespoten zijn. Oom Bob en ik worden er af en toe wel een beetje gestoord van.’
(pag. 69)

Opdracht:

Bak een (appel)taart en maak er een instructievideo van. Laat duidelijk zien welke ingrediënten je gebruikt en wat je daarmee doet. Geef duidelijke instructies zodat anderen het recept precies kunnen volgen en net zo’n mooie taart kunnen bakken als jij.

Suggestie 7: Teddybeer

Van de drie teddyberen die in het boek voorkomen hebben er twee geen geluk: Michiel moet van zijn vader zijn teddybeer in de prullenbak gooien en de beer die Judith van Michiel krijgt wordt door Judiths moeder in stukken gesneden. Gelukkig leiden de meeste teddyberen een fijner leven. Over sommige teddyberen zijn zelfs boeken geschreven zoals Winnie-de-Poeh en beertje Paddington.

Opdracht:

Je hebt vast zelf wel een teddybeer of andere knuffel gehad toen je jonger was (misschien heb je die nu nog wel). Stel je voor dat jouw knuffel tot leven komt als jij naar school bent. Wat doet hij dan zoal de hele dag? Wat vindt jouw knuffel eigenlijk van jou? Typ ongeveer 1 A4'tje vol.

Suggestie 8: Leven in 1992

Het is je vast opgevallen dat Judith en Michiel geen Instagram hebben en niet met elkaar appen of snapchatten. Dat komt omdat toen dit boek voor het eerst uitgegeven werd, in 1992, er nog maar een paar mensen waren die een mobiele telefoon hadden. Met die telefoon kon je alleen maar bellen, wat ontzettend duur was. Thuis belde je gewoon met je vaste telefoonlijn. Als je je vriendin wilde bellen dan kon het best zijn dat je eerst haar moeder of vader aan de lijn kreeg.

Internet bestond in die tijd al wel, maar was nog niet beschikbaar voor het grote publiek. Mensen hadden dus geen e-mail en je kon ook niet snel even wat opzoeken.

Smartphones waren er al helemaal niet, die kwamen pas in de jaren 2000 op de markt.

Je snapt nu dus ook wel waarom het zo lastig was voor Michiel om erachter te komen waar Judith en haar moeder en broertje naartoe waren verhuisd en waarom Judith bij de bakker ging vragen of ze even mocht bellen.

Opdracht:

Daag jezelf eens uit door 24 uur lang te leven alsof het 1992 is. Dat betekent dat je alleen de dingen mag gebruiken die in 1992 beschikbaar waren. Muziek luisteren mag dus wel met een CD of de radio (alleen kabel of AM/FM), maar niet via een MP3-speler of een streamingdienst (maak het extra uitdagend door alleen muziek te luisteren uit het jaar 1992 of eerder). Telefoneren met je vrienden mag alleen met een vaste telefoonlijn en niet met je mobiel; je mag dus ook niet naar hun mobiele nummer bellen. Computers waren er wel, maar daar kon je alleen maar op typen of hele simpele spelletjes op spelen.

Voordat je begint met de uitdaging maak je een lijst met alles wat je normaalgesproken op een dag doet. Welke dingen kun je nog steeds wel doen? Welke dingen moet je anders doen? Maak na afloop van je 24 uur in 1992 een verslag van wat je allemaal hebt gedaan. Wat viel je mee of tegen?

Tip: Vraag je ouders of leraren maar eens hoe het leven in 1992 was.

Suggestie 9: Luka

Een bekend lied over kindermishandeling is [Luka](#) van de Amerikaanse zangeres Suzanne Vega. Luister er maar eens naar, misschien ken je het wel.

Opdracht:

Maak eerst een korte analyse van het lied *Luka* (*) en neem daarna de melodie en schrijf er een Nederlandse tekst bij met hetzelfde thema. Je kunt ervoor kiezen om het verhaal van Judith te nemen.

(*) Analyse

Luister naar dit lied zonder te veel op de tekst te letten.

- Welke instrumenten hoor je?
- Wat is de tempo van het lied?
- Welke sfeer brengt de muziek over? / Welke emotie voel je als je alleen naar de muziek luistert?

Zoek nu de tekst van dit lied op en luister nog eens naar het lied terwijl je meeleeft met de tekst.

- Welke woorden vallen je op?
- Welke boodschap wil de zangeres overbrengen?
- Komt de boodschap overeen met de sfeer van de muziek?
- Vind je dat de titel goed gekozen is? Waarom?
- Voor welk publiek is dit lied geschreven? Leg uit.
- Zou de boodschap van dit lied hetzelfde overkomen als het door iemand anders gezongen was? Waarom denk je dat?

Tip: als je wilt weten wat de zangeres zelf over dit lied te zeggen heeft, kun je [dit filmpje](#) bekijken. Het duurt ongeveer 5 minuten.

Suggestie 10: Hoe gaat het verder?

Aan het eind van het boek kiest Judith ervoor om van huis weg te lopen en naar het huis van Michiel te gaan. We weten niet hoe het verder met haar gaat; dat heet een open einde. Je mag dus zelf verzinnen hoe het verder met Judith zal gaan.

Opdracht:

Doe net alsof het een jaar later is en schrijf over Judith. Hoe gaat het met haar en waar woont ze? Heeft ze nog contact met haar moeder en haar broertje? Hoe gaat het op school? Heeft ze veel vrienden? Typ ongeveer 1 A4'tje vol. Je mag het schrijven vanuit de eerste persoon (je doet alsof je Judith bent) of vanuit de derde persoon (je schrijft over Judith alsof je erbij was).

Afronding

U kunt de lessenserie rond het boek *Blauwe Plekken* afronden door de leerlingen hun gemaakte werk te laten presenteren. De posters van suggestie 2 zouden een (semi-) permanente plek op een opvallende plaats in de school kunnen krijgen.

Als u meer aandacht aan het thema kindermishandeling wilt besteden kunt u bijvoorbeeld gebruik maken van [deze lesbrieven](#) van Ortho Consult.

Bijlage 1: Leesverslag

Veel scholen en lesmethoden stellen andere eisen aan het maken van een leesverslag. Informeer dus altijd of onderstaande opzet overeenkomt met de ideeën van jouw docent

Opbouw van een leesverslag

- 1) primaire gegevens
- 2) korte samenvatting
- 3) uitwerking
- 4) eigen mening
- 5) bronvermelding

Primaire gegevens: je noteert onderstaande primaire gegevens op een apart blad:

- je noteert eerst de naam van de auteur,
- vervolgens de titel van het boek
- daarna de naam van de uitgeverij
- en de plaats en het jaar van uitgave
- indien vermeld in het boek de eerste druk van het werk
- als het boek een ondertitel heeft vermeld je die ook

Bijvoorbeeld:

Titel: Blauwe Plekken
Auteur: Anke de Vries
Uitgeverij: Lemniscaat
Druk: Eerste – 1992

Geef ook aan

- hoe de opbouw van het verhaal is
- Noteer het aantal bladzijden,
- Neem een afbeelding van de omslag in je verslag op en geef aan of er illustraties in het boek staan.

Samenvatting:

Maak een samenvatting van het verhaal van maximaal een half getypt A-4

Uitwerking:

- a. titelverklaring:
Geef aan wat de titel zegt of wat de schrijver daarmee bedoeld kan hebben
- b. motto:
Als het boek een motto heeft, noteer deze dan en leg tevens uit wat deze, volgens jou, met het verhaal te maken heeft
- c. thema:
Waar gaat het boek over? Leg dit in maximaal 3 zinnen uit.
- d. personages:
Leg uit welke personages in het boek een rol spelen en welke eigenschappen deze hebben. Ontwikkelen zij zich gedurende het verhaal?
- e. tijd en ruimte:

Is de omgeving of de tijd waarin het verhaal zich afspeelt van belang voor het verhaal?

f. vertelperspectief:

Is er een ik-verteller, een personale verteller, een alwetende verteller?

Eigen oordeel over het boek:

Wat vind je van het boek? Omschrijf het in maximaal een half A-4.

Denk bij het beoordelen van het boek aan de volgende zaken:

- De gebeurtenissen
- De personages
- De opbouw van het verhaal
- Het taalgebruik

Bronvermelding: Geef tot slot aan welke bronnen je hebt gebruikt bij het maken van je verslag. Wees daar heel volledig in.

Bijlage 2: gebruikte links

Introductie

<https://www.lemniscaat.nl/uploadfolder/ls9789060698310.pdf>

suggestie 2: kindermishandeling

<https://maken.wikiwijs.nl/userfiles/7638a6e013ffa3e3479cb0a079be17f.pdf>

suggestie 4: dyslexie

<https://www.zwijsen.nl/inspiratie/ervaar-zelf-hoe-het-om-dyslexie-te-hebben>

<https://www.nrc.nl/nieuws/2016/03/11/dyslexie-a1404980>

suggestie 9: Luka

Luka: <https://www.youtube.com/watch?v=VZt7J0iaUD0>

Suzanne Vega over Luka: <https://www.youtube.com/watch?v=sKGoqpqJ-MM>